

KURATORIUM
OŚWIATY
w Katowicach

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego dla uczniów gimnazjów województwa śląskiego w roku szkolnym 2010/2011

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: szkolny
Data: 8 listopada 2010r.
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia:

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 8 stron i 19 zadań.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem **X bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź **X**.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

Liczba punktów możliwych do uzyskania **45**

Liczba punktów umożliwiających kwalifikację do kolejnego etapu **36**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	razem	
Liczba punktów możliwych do zdobycia																					
Liczba punktów uzyskana przez uczestnika konkursu																					

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -
2. Członek -
3. Członek -

TEKST

Orfeusz był królem śpiewakiem Tracji, jak król Wenedów u Słowackiego. Tylko, że nie był stary. Był młody i bardzo piękny. Śpiewał i grał na lutni tak pięknie, że wszystko, co żyło, zbierało się dokoła niego, aby słuchać jego pieśni i grania. Drzewa nachylały nad nim gałęzie, rzeki zatrzymywały się w biegu, dzikie zwierzęta kładły się u jego stóp - i wśród powszechnego milczenia on grał. Był po prostu czarodziejem i za takiego uważały go następne pokolenia, przypisując mu wiele rozmaitych dzieł, w których wykładał zasady sztuki czarnoksiężskiej.

Żoną jego była Eurydyka, nimfa drzewna, hamadriada. Kochali się oboje bezprzykładnie. Ale jej piękność budziła miłość nie tylko w Orfeuszu. Tak właśnie stało się z Aristajosem. Był to syn Apollina i nimfy Kyreny, tej, co lwy jedną ręką dusiła - bartnik zawołany, a przy tym dobry lekarz i właściciel rozległych winnic. Zobaczył raz Eurydykę w dolinie Tempe. Cudowniejszej doliny nie ma w całym świecie, a Eurydyka wśród łąk zielonych, haftowanych kwieciami różnymi, wydawała się jeszcze bardziej urocza. Aristajos nie wiedział, że jest ona żoną Orfeusza. Inaczej byłby, oczywiście, został w domu i starał się zapomnieć o pięknej nimfie. Tymczasem zaczął ją gonić. Eurydyka uciekała. Stało się nieszczęście: ukąsiła ją żmija i nimfa umarła.

Biedny był wówczas Orfeusz, bardzo biedny. Nie grał, nie śpiewał, chodził po łąkach i gajach i wołał: "Eurydyko, Eurydyko!" Ale odpowiadało mu tylko echo. Wtedy ważył się na rzecz, na którą nie każdy by się ważył: postanowił pójść do podziemia. Wziął ze sobą tylko swoją lutnię czarodziejską. Nie wiedział, czy to wystarczy, ale nie miał żadnej innej broni. Jakoż wystarczyło. Charon tak się zasłuchał w słodkie tony jego muzyki, że przewiózł go za darmo i bez oporu na drugi brzeg Styksu; Cerber, nawet sam Cerber nie szczekał! A kiedy stanął Orfeusz przed władcą podziemia, nie przestał grać, lecz potrącając z lekka struny harfy, skarżyć się zaczął, a skargi układały się w pieśni. Zdawało się, że w królestwie milczenia zaległa cisza większa i głębsza niż zwykle. I stał się dziw nad dziwy: Erynie, nieubłagane, okrutne, bezlitosne Erynie płakały!

Hades oddał Orfeuszowi Eurydykę i kazał ją Hermesowi wyprowadzić na świat z powrotem. I jedno jeszcze powiedział: Eurydyka iść będzie z Orfeuszem, za nią niech kroczy Hermes, a Orfeusz niech pamięta, że nie wolno mu oglądać się za siebie. Poszli. Droga wiodła przez długie, ciemne ścieżki. Już byli prawie na górze, gdy Orfeusza zdjęło nieprzewyciężone pragnienie: spojrzeć na żonę, bodaj raz jeden. I w tej chwili utracił ją na zawsze. Hermes zatrzymał Eurydykę w podziemiu, Orfeusz sam wyszedł na świat. Próżno się wszędzie rozglądał: nigdzie jej nie było. Nadaremnie dobijał się do bram piekieł: nie wpuszczono go po raz wtóry. (...)

Jan Parandowski: Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian. Londyn: Puls, 1992. ISBN 0 907587 85 2, s. 151-152.

Zadanie 1. (0-1)

Orfeusz był:

- A. posłańcem bogów
- B. śpiewakiem
- C. właścicielem winnic
- D. bogiem

Zadanie 2. (0-1)

Eurydyka była:

- A. córką Apollina i Kyreny
- B. nimfą drzewną
- C. ukochaną Hadesa
- D. siostrą Aristajosa

Zadanie 3. (0-1)

Muzyka Orfeusza była:

- A. wzruszająca i dziwna
- B. uroczysta i kunsztowna
- C. piękna i poruszająca
- D. niezrozumiała i tajemnicza

Zadanie 4. (0-1)

W micie **nie występuje** motyw:

- A. snu
- B. wędrówki
- C. cierpienia
- D. śmierci

Zadanie 5. (0-1)

W królestwie podziemia nie mieszkali na stałe:

- A. Hades i Hermes
- B. Orfeusz i Charon
- C. Charon i Cerber
- D. Orfeusz i Hermes

Zadanie 6. (0-2)

Podaj pięć cech Orfeusza. Zapisz je w formie przymiotników.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Zadanie 7. (0-1)

Jaki warunek postawił Orfeuszowi władca królestwa piekieł?

.....
.....

Zadanie 8. (0-2)

Jak potoczyły się losy Orfeusza po wyjściu z Hadesu? Podaj okoliczności jego śmierci.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 9. (0- 3)

Bohaterowie mitów bywali zakochani. Połącz ich w pary:

1. Odyseusz	a) Psyche	
2. Eros	b) Afrodyta	
3. Adonis	c) Penelopa	

Zadanie 10. (0-5)

Zredaguj zaproszenie na organizowany przez Apolla bal na Olimpie. Wymień dwie muzy z jego orszaku i zaproponuj dwie, zgodne z dziedzinami sztuki, którymi się opiekują, atrakcje. Podaj wszystkie niezbędne informacje.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0-3)

Wyjaśnij znaczenie związków frazeologicznych:

- a) syzyfowa praca.....
- b) jabłko niezgody.....
- c) pyrrusowe zwycięstwo.....

Zadanie 12. (0- 2)

W podanym wypowiedzeniu nazwij wszystkie części mowy. Podkreśl części mowy niesamodzielne:

W tej chwili utracił ją na zawsze.

Wyraz	Część mowy
w	
tej	
chwili	
utracił	
ją	
na	
zawsze	

Zadanie 13. (0-1)

Przekształć wypowiedzenie, zmieniając jedno ze zdań składowych w imiesłowowy równoważnik zdania:

Gdy odwrócił głowę, utracił Eurydykę bezpowrotnie.

.....

Zadanie 14. (0-2)

Jakimi częściami zdania są podkreślone wyrazy?

1. był królem.....
2. biedny Orfeusz.....
3. przewiózł go.....
4. przewiózł za darmo.....

Zadanie 15. (0-2)

Dokonaj analizy składniowej podanego wypowiedzenia. Zrób wykres:

A kiedy stanął Orfeusz przed władcą podziemia, nie przestał grać, lecz skarżyć się zaczął.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 16. (0-1)

Zaznacz i nazwij procesy fonetyczne zachodzące w wyrażeniu:

Hermes zatrzymał

.....
.....

Zadanie 17. (0-3)

Nazwij środki stylistyczne:

rzeki zatrzymywały się w biegu.....

łąk zielonych.....

Eurydyko!
Eurydyko!.....

Zadanie 18. (0-2)

Mity stanowią źródło inspiracji dla twórców kolejnych epok. Podaj tytuł i autora dzieła, które nawiązuje do mitologii. Uzasadnij wybrany przykład, podając wykorzystany motyw mitologiczny, np. Czesław Miłosz: „Orfeusz i Eurydyka”- mit o Orfeuszu i Eurydyce.

.....
.....
.....

MODEL ODPOWIEDZI

NR ZAD.	POPRAWNA ODPOWIEDŹ	ZASADY PRYZNAWANIA PUNKTÓW
1	B	0-1
2	B	0-1
3	C	0-1
4	A	0-1
5	D	0-1
6	Np. utalentowany, odważny, nieszczęśliwy, młody, piękny, biedny, bezbronny	0-2 2 pkt za wymienienie pięciu cech, 1 pkt za wymienienie trzech cech
7	np. Jeśli Orfeusz chce odzyskać żonę, nie może się za siebie obejrzeć.	0-1
8	np. Zrozpaczony Orfeusz wrócił do Tracji. Pewnej nocy został rozszarpany przez obłąkane menady z orszaku Dionizosa, ale nawet po śmierci jego usta powtarzały imię ukochanej.	0-2 2 pkt przyznaje się za pełną odpowiedź, która uwzględnia stan ducha bohatera, jego powrót do ojczyzny i okoliczności śmierci, 1 pkt – za częściową. Nie przyznaje się punktu za odpowiedź typu „Umarł”, „Zginął”
9	Eros - Psyche Adonis - Afrodyta Odyseusz - Penelopa	0-3 po jednym punkcie za każdą poprawną odpowiedź
10	Kryteria oceny zaproszenia: - realizacja tematu: wskazanie adresata, nadawcy, określenie miejsca, czasu oraz celu – 1pkt , wymienienie dwóch atrakcji i dwóch muz – 1 pkt ,	0-6

	<p>zastosowanie wyrazów o charakterze perswazyjnym -co najmniej jeden – 1 pkt</p> <p>-kompozycja: zachowanie spójności wypowiedzi – 1 pkt,</p> <p>- język i styl: przestrzeganie poprawności językowej i stylistycznej [poprawnie - pod względem znaczeniowym - stosuje słownictwo, poprawnie odmienia wyrazy oraz łączy wyrazy w zdania i zdania pojedyncze w zdania złożone - nie pojawia się powtarzanie tych samych struktur zdaniowych, trafnie dobiera środki językowe: nie pojawiają się wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, mieszanie stylów, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów, nadużywanie wyrazów obcych, nieuzasadnionych wyrażen typu <i>praktycznie rzecz biorąc, dajmy na to, powiedzmy</i>] (dopuszczalny 1 błąd) – 1 pkt,</p> <p>- ortografia i interpunkcja: przestrzeganie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej (dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny)- 1 pkt</p> <p>MUZY opiekunki sztuk – Kalliope (Pięknolica)-pieśń bohaterska, Klio (Głosząca sławę)-historia, Euterpe (Radosna) – liryka, Taleja (Rozkoszna)-komedia, Melpomene (Śpiewająca) – tragedia, Terpsychora (Kochająca taniec)-taniec, Erato(Umiłowana)-pieśń miłosna, Polihymnia- pieśni pobożne i hymny, Urania (Niebiańska)-gwiazdziarstwo</p>	
11	<p>np. syzyfowa praca- bezskuteczne wysiłki, praca, która nie przynosi efektów,</p> <p>jabłko niezgody- źródło konfliktów, sporów</p> <p>pyrrusowe zwycięstwo- zwycięstwo osiągnięte nadmiernym kosztem</p>	<p>0-3</p> <p>po jednym punkcie za poprawne wyjaśnienie związku frazeologicznego</p>
12	<p>W - przyimek</p> <p>tej – zaimek</p> <p>chwili - rzeczownik</p> <p>utracił- czasownik</p>	<p>0-2</p> <p>1 pkt za nazwanie części mowy,</p> <p>1 pkt za wskazanie części mowy niesamodzielnych</p>

	<p>ją – zaimek</p> <p>na - przyimek</p> <p>zawsze- przysłówek</p> <p>części mowy niesamodzielne: w, na</p>	
13	Odwróciwszy głowę, utracił Eurydykę bezpowrotnie.	0-1
14	<p>królem – orzecznik</p> <p>biedny- przydawka</p> <p>go- dopełnienie</p> <p>za darmo – okolicznik sposobu</p>	<p>0-2</p> <p>0 błędów-2 pkt</p> <p>1 błąd- 1 pkt</p> <p>2 bł – 0 pkt</p>
15	<p style="text-align: center;">.—2→ ←3—</p> <p style="text-align: center;">.</p> <p style="text-align: center;">.</p> <p style="text-align: center;">—1—</p> <p>zd. 2 nadrzędne</p> <p>zd.1 podrzędne do 2. okolicznikowe czasu</p> <p>zd. 3. współrzędne do 2. przeciwstawne</p>	<p>0-2</p> <p>1 pkt za nazwanie zdań składowych,</p> <p>1 pkt za poprawny wykres</p>
16	<p>Hermes <u>z</u>atrzymał – upodobnienie międzywyrazowe udźwięczniająca (udźwięcznienie) wsteczne,</p> <p>zatrzymał – upodobnienie wewnątrzwyrazowe ubezdźwięczniająca (ubezdźwięcznienie) postępowe.</p>	<p>0-1</p> <p>1 pkt za zaznaczenie i nazwanie dwóch upodobnień</p>
17	<p>Rzeki zatrzymywały się w biegu - metafora/przenośnia</p> <p>łąk zielonych- epitet</p> <p>Eurydyko! Eurydyko!- apostrofa/wykrzyknienie</p>	<p>0-3</p> <p>po jednym punkcie za poprawne nazwanie środka stylistycznego</p>

18	np. Leopold Staff: „Odys” - wędrówka Odyseusza.	0-2 1 pkt za podanie autora i tytułu 1 pkt za podanie motywu mitologicznego
19	<p>1.Realizacja tematu: (0-4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zgodność z tematem – 1 pkt - podanie celu listu -1 pkt - uwzględnienie stanu psychicznego - sformułowanie słów wsparcia – 1 pkt - podtrzymywanie kontaktu z adresatem: obecność zwrotów do adresata (minimum 1 w zasadniczej części) – 1pkt <p>2. Kompozycja: (0-2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystyczne cechy listu: miejscowość, data, nagłówek, podpis – 1 pkt, brak jednego elementu – 0 pkt -trójdzielność wypowiedzi, akapity, zachowanie właściwych proporcji, spójność wypowiedzi – 1 pkt <p>3. Poprawność językowa:(0-2)</p> <ul style="list-style-type: none"> -przestrzeganie poprawności językowej – 2 pkt (brak błędów składniowych, fleksyjnych, słowotwórczych, leksykalnych - 2 pkt, jeden błąd – 1 pkt dwa błędy – 0 pkt) <p>4. Ortografia i interpunkcja: (0-2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzeganie reguł ortograficznych ze szczególnym uwzględnieniem pisowni zasad grzecznościowych; dopuszczalny 1 błąd – 1 pkt - poprawność interpunkcyjna, dopuszczalne 2 błędy – 1 pkt 	0-10